

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3077

[Total No. of Pages : 4

[5205] - Ext. - 11

M.A. (Part - I)

(For External)

HISTORY

History and its Theory & History and its Practice

(2013 Pattern) (Core Paper No 1 and 4)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the various concepts of History.
- b) Examine the Greco-Roman theory of History.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Examine the Rationalist theory of History.
- b) Discuss the Marxist interpretation of History.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the Analytical operations in Research Methodology.
- b) Discuss the synthetic operation in Research Methodology.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Evaluate the Annales school of History writing.
- b) Explain the importance of Myth, Memory and folklore for understanding History.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) History
- b) School of Scientific History
- c) Structuralism
- d) Heuristics
- e) Dakar School
- f) Folklore

Total No. of Questions : 5]

P3077

[5205] - Ext. - 11

M.A. (Part - I)

(For External)

HISTORY

History and its Theory & History and its Practice

(2013 Pattern) (Core Paper No 1 and 4)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) इतिहासाच्या विविध संकल्पनांची चर्चा करा.
ब) इतिहासातील ग्रीक-रोमन सिध्दांताचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) इतिहासाच्या बुध्दीप्रामाण्यवादी सिध्दांताचे परीक्षण करा.
ब) इतिहासातील मार्क्सवादी पध्दतीची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) संशोधन पध्दती मधील विश्लेषण प्रक्रीया स्पष्ट करा.
ब) संशोधन पध्दती मधील संश्लेषणात्मक प्रक्रीयेची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) इतिहास लेखनातील अँनल्स लेखन प्रवाहाचे मूल्यमापन करा.
ब) इतिहास समजून घेण्यासाठी मिथले, स्मरण आणि लोकसाहित्य यांचे महत्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा.

[20]

- अ) इतिहास
- ब) शास्त्रीय इतिहासाचा प्रवाह
- क) संरचनावाद
- ड) ह्युरिस्टिक्स
- इ) देकार विचार प्रवाह
- फ) लोकसाहित्य

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3078

[Total No. of Pages : 4

[5205] - Ext. - 12

M.A. (Part - I)

(For External)

HISTORY

**Evolution of Ideas and Institutions in Ancient India and
Evolution of Ideas and Institutions in Medieval India**

(2013 Pattern) (Core Paper No 2 and 5)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Examine the colonial Historiography of Ancient India.
- b) Discuss the lineage polities in the Rigvedic period.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Critically examine the caste based social structure in post vedic period.
- b) Discuss the economic development from pre-historic to chalcolithic period.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the Historiography of medieval India.
- b) Explain the main features of a Theocratic state.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the central administrative system of the mughals.
- b) How far did the sufism bring about social harmony in medieval India?

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) 'Early'
- b) Janapad
- c) Sangam Age
- d) Segmentary state
- e) Iqtadari
- f) Internal Trade during the mughal period

Total No. of Questions : 5]

P3078

[5205] - Ext. - 12

M.A. (Part - I)

(For External)

HISTORY

Evolution of Ideas and Institutions in Ancient India and
Evolution of Ideas and Institutions in Medieval India

(2013 Pattern) (Core Paper No 2 and 5)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) वासहतिक इतिहास लेखनाच्या दृष्टिकोनातून प्राचीन भारतीय इतिहासलेखनाचे परीक्षण करा.
ब) ऋग्वेदकालीन जनकुलीय राज्याची चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) उत्तर वैदिककालीन जाती आधारीत समाजरचनेचे चिकित्सक परीक्षण करा.
ब) इतिहासपूर्वकाळ ते ताम्रपाषाण युग या कालखंडातील आर्थिक विकासाची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) मध्ययुगीन भारतीय इतिहासलेखनाची चर्चा करा.
ब) धर्मनिष्ठ राज्याची प्रमुख वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) मोगलांच्या केंद्रिय प्रशासकीय पध्दतीची चर्चा करा.
ब) मध्ययुगीन भारतात सुफीपंथाने सामाजिक-सुसंवाद कितपत घडवून आणला?

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार वर 100 शब्दात टीपा लिहा.

[20]

- अ) 'प्रारंभिक'
- ब) जनपद
- क) संगमयुग
- ड) विभाजीत राज्य
- इ) इक्तेदारी
- फ) मुगलकालीन अंतर्गत व्यापार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3079

[Total No. of Pages : 4

[5205] - Ext. - 13

M.A. (Part - I) (For External)

HISTORY

**Maratha Polity and Socio-Economic History of the Marathas
(2013 Pattern) (Core Paper No. 3 and 6)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Examine the Archival sources of the Maratha Polity with limitations.
- b) Explain the nature of Maratha state.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the Socio-Political Power Structure of the Marathas.
- b) Analyse the Judicial Administration of the Marathas.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Examine the Historiography of the Socio-economic history of the Marathas.
- b) Discuss the Social Stratification and mobility during the Maratha Rule.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Analyse the Agrarian system of the Marathas.
- b) Review the economic life during the Marathas with reference to Trade, Industries and Handicrafts.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Principles underlying Maratha Administration
- b) Fiscal Administration
- c) Military System
- d) Village Community
- e) Caste - a Social Institution
- f) Primary Education

Total No. of Questions : 5]

P3079

[5205] - Ext. - 13

M.A. (Part - I) (For External)

HISTORY

Maratha Polity and Socio-Economic History of the Marathas
(2013 Pattern) (Core Paper No. 3 and 6)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) मराठा राजतंत्राच्या पुराभिलेखीय साधनांचे मर्यादांसह परीक्षण करा.
ब) मराठा राज्याचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) मराठ्यांच्या सामाजिक-राजकीय सत्ता संरचनेची चर्चा करा.
ब) मराठ्यांच्या न्यायिक प्रशासनाचे विश्लेषण करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) मराठ्यांच्या सामाजिक-आर्थिक इतिहासलेखनशास्त्राचे परीक्षण करा.
ब) मराठा शासनकालीन सामाजिक स्तरीकरण आणि गतीशीलता यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) मराठ्यांच्या कृषक पध्दतीचे विश्लेषण करा.
ब) व्यापार उद्योग आणि हस्तोद्योग यांच्या संदर्भात मराठाकालीन आर्थिक जीवनाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा.

[20]

- अ) मराठा प्रशासनाची आधारभूत तत्वे
- ब) वित्तीय प्रशासन
- क) लष्करी व्यवस्था
- ड) खेड्यातील समाज
- इ) जातीव्यवस्था-एक सामाजिक संस्था
- फ) प्राथमिक शिक्षण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3080

[Total No. of Pages : 4

[5205] - Ext. - 14

M.A. (Part - I) (For External)

HISTORY

Optional Paper - I : Cultural History of Maharashtra
and

Optional Paper - VIII : Nature of Dalit Movement in Maharashtra
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Attempt any one of the following question in 500 words. **[20]**

- a) Explain the various views about the origin of Marathi people.
- b) Describe the salient features of Maharashtra culture.

Q2) Attempt any one of the following question in 500 words. **[20]**

- a) Elucidate the philosophy and teaching of the Ramdasi cult.
- b) Assess the philosophy and teaching of Datt Cult.

Q3) Attempt any one of the following question in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the Social ideology of Dr. Babasaheb Ambedkar.
- b) Why did the Dr. Babasaheb Ambedkar establish the All India Scheduled Castes Federation? Examine its contribution.

Q4) Attempt any one of the following question in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the provisions in the Hindu Code Bill.
- b) Review the work of Bahishkrit Hitakarani Sabha.

P.T.O.

Q5) Answer any four of the following in 100 words each.

[20]

- a) Panchakrishna
- b) Shakti Cult in Maharashtra
- c) Folklores
- d) Independent Labour party
- e) Mook Nayak
- f) Pune Pact

Total No. of Questions : 5]

P3080

[5205] - Ext. - 14

M.A. (Part - I) (For External)

HISTORY

Optional Paper - I : Cultural History of Maharashtra
and

Optional Paper - VIII : Nature of Dalit Movement in Maharashtra
(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) मराठी लोकांच्या व्यत्पती विषयीचे विविध मतप्रवाह स्पष्ट करा.
ब) महाराष्ट्र संस्कृतीच्या ठळक वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) रामदासी संप्रदायाचे तत्वज्ञान व शिकवण विशद करा.
ब) दत्त संप्रदायाच्या तत्वज्ञानाचे व शिकवणचे मूल्यमापन करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांच्या सामाजिक तत्वज्ञानाची चर्चा करा.
ब) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी ऑल इंडिया शेड्युल्ड कास्ट फेडरेशनची स्थापना का केली? या संस्थेच्या कामगिरीचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) हिंदू कोड बिलातील तरतूदींची चर्चा करा.
ब) बहिष्कृतहितकारणी सभेच्या कार्याचा आढावा घ्या.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार ची उत्तरे प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा.

[20]

- अ) पंचकृष्ण
- ब) महाराष्ट्रातील शक्ती सांप्रदाय
- क) लोककथा
- ड) स्वतंत्र मजूर पक्ष
- इ) मूक नायक
- फ) पुणे करार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3081

[Total No. of Pages : 4

[5205] - Ext. - 15

M.A. (Part - I)

(For External)

HISTORY

History of Art and Architecture in India : Ancient Period

History of Art and Architecture in India : Medieval Period

(2013 Pattern) (Optional Papers No 6 and 11)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss Art and Architecture of the Harappan people.
- b) Explain the importance of the Gandhara School of Art and Architecture with its characteristics.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Evaluate the Vakataka art as the classical Indian Art.
- b) Examine the late classical Indian Art and Architecture with special reference to the Rashtrakutas.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the Art and Architecture of the Vijaynagar kingdom with its salient features.
- b) Discuss the Art and Architecture of the western chalukyas.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review the Art and Architecture in Delhi during the sultanate Period.
- b) Evaluate the Mughal Architecture with reference to fatehpur Sikri and Agra.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Stone Age Art
- b) Sarnath Style
- c) Pallava Art
- d) Paramara Art and Architecture
- e) Kerala Art
- f) Mughal Painting

Total No. of Questions : 5]

P3081

[5205] - Ext. - 15

M.A. (Part - I)

(For External)

HISTORY

History of Art and Architecture in India : Ancient Period

History of Art and Architecture in India : Medieval Period

(2013 Pattern) (Optional Papers No 6 and 11)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) हडप्पान लोकांच्या कला आणि स्थापत्य यांची चर्चा करा.
ब) गांधार शैलीची वैशिष्ट्ये सांगून महत्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) अभिजात भारतीय कलेचा नमुना म्हणून वाकाटक कलेचे मूल्यमापन करा.
ब) राष्ट्रकुटांच्या विशेष संदर्भात उत्तरकालीन अभिजात भारतीय कला आणि स्थापत्य यांचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) विजयनगर साम्राज्यातील कला आणि स्थापत्य यांची ठळक वैशिष्ट्यांसह चर्चा करा.
ब) पश्चिमेकडील चालुक्यांच्या कला आणि स्थापत्य यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) सुलतानशाहीकालीन दिल्ली येथील कला आणि स्थापत्याचा आढावा घ्या.
ब) फतेहपूर सिक्ती आणि आग्रा यांच्या संदर्भात मुघल स्थापत्यकलेचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टीपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा.

[20]

- अ) पाषाणयुगकालीन कला
- ब) सारनाथ शैली
- क) पल्लवकालीन कला
- ड) परमारकालीन कला आणि स्थापत्य
- इ) केरळ कला
- फ) मुघलकालीन चित्रकला

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3082

[Total No. of Pages : 4

[5205] - Ext. - 21

M.A. (Part - II) (Semester III & IV)

HISTORY (For External)

Core Paper No. 7 : Ancient and Medieval Civilization of the World

Core Paper No. 10 : History of Modern India (1857 to 1971)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. [20]

- a) Discuss the art and architecture of Persian civilization.
- b) Review the development in the field of Science and Technology in Greece civilization.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. [20]

- a) Examine the religious life of Chinese civilization.
- b) Bring out the salient features of 'Dark Age' in medieval west.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. [20]

- a) Evaluate the role of Raja Ram Mohan Roy in the context of Indian Renaissance.
- b) Review the background of Indian Nationalism.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. [20]

- a) Discuss the salient features of Indian constitution.
- b) Review the Indo-Pak relations from 1947 to 1971.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Code of Hammurabi
- b) Roman Literature
- c) Arabic culture
- d) Colonialism
- e) Abhinav Bharat
- f) Naval Mutiny 1946

Total No. of Questions : 5]

P3082

[5205] - Ext. - 21

M.A. (Part - II) (Semester III & IV)

HISTORY (For External)

Core Paper No. 7 : Ancient and Medieval Civilization of the World

Core Paper No. 10 : History of Modern India (1857 to 1971)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) पार्शियन संस्कृतीच्या कला व स्थापत्यकलेविषयी चर्चा करा.
ब) ग्रीक संस्कृतीच्या विज्ञान आणि तंत्रज्ञान विकासाचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) चायनीज संस्कृतीच्या धार्मिक जीवनाचे परीक्षण करा.
ब) मध्ययुगीन पाश्चात्य जगातील अंधारयुगाची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) भारतीय प्रबोधनातील राजाराम मोहन रॉय यांच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.
ब) भारतीय राष्ट्रवादाच्या पार्श्वभूमीचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) भारतीय राज्यघटनेच्या ठळक वैशिष्ट्येची चर्चा करा.
ब) 1947 ते 1971 कालीन भारत-पाक संबंधाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चारवर 100 शब्दात टिपा लिहा.

[20]

- अ) हम्मुराबी कायदे संहिता
- ब) रोम साहित्य
- क) अरेबियन संस्कृती
- ड) वसाहतवाद
- इ) अभिनव भारत
- फ) नविक बंड 1946

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3083

[Total No. of Pages : 4

[5205] - Ext. - 22

M.A. (Part - II) (Semester III & IV)

HISTORY (For External)

Core Paper No. 8 : Debates in Indian History

Core Paper No. 11 : Intellectual History of the Modern West

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) All questions are compulsory.
- 2) All questions carry equal marks.

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. [20]

- a) How far was the emperor Asoka responsible for decline of the Mauryan Empire?
- b) 'The Delhi Sultanate was a theocratic state' Discuss.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. [20]

- a) What is Orientalism? Evaluate the contribution of orientalist Scholars to the Indian Historical debates.
- b) Explain the nature of 18th century Debate.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. [20]

- a) Explain the concept of Renaissance. Discuss its background in detail.
- b) Examine the contribution of Galileo in the development of Scientific Thinking in the European society.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. [20]

- a) Discuss the nature and impact of Intellectual Revolution in 17th and 18th century Europe.
- b) Examine the impact of capitalism on imperialism and vice a versa.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 100 words (any four)

[20]

- a) Chola - a segmentary state
- b) Urban Decay
- c) Feudalism
- d) Copernicus
- e) Democracy
- f) Totalitarianism

Total No. of Questions : 5]

P3083

[5205] - Ext. - 22

M.A. (Part - II) (Semester III & IV)

HISTORY (For External)

Core Paper No. 8 : Debates in Indian History

Core Paper No. 11 : Intellectual History of the Modern West

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) मौर्य साम्राज्याच्या हालांसाठी सम्राट अशोक कितपत जबाबदार होता.
ब) 'दिल्ली सल्तनत' हे ईश्वरदल राज्य होते चर्चा करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) पौर्वात्यवाद म्हणजे काय? भारतीय इतिहास विषयक वादा मध्ये पौर्वात्यवादी विद्वानांच्या योगदानाचे मूल्यमापन करा.
ब) 18 व्या शतकातील विवादाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) प्रबोधन ही संकल्पना स्पष्ट करा. त्यांच्या पार्श्वभूमीची सखोल चर्चा करा.
ब) युरोपियन समाजाच्या विज्ञानवादी विचारांच्या विकासात गॅलिलिओच्या योगदानाचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) युरोपातील 17 व्या व 18 व्या शतकातील बौद्धिक क्रांतीच्या स्वरूपाची व प्रभावाची चर्चा करा.
ब) भांडवलशाही आणि साम्राज्यवाद यांच्या परस्परांवरील प्रभावाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 5) खालील टिपा 100 शब्दात लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) चोल-विखंडीत राज्य
- ब) नगरांचा जहास
- क) सामंतशाही
- ड) कोपर्निकस
- इ) लोकशाही
- फ) सर्वकंशवाद

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3084

[Total No. of Pages : 4

[5205] - Ext. - 23

M.A. (Part - II) (Semester III and IV)

(For External)

HISTORY

Core Paper No. 9 : Economic History of Modern India

Core Paper No. 12 : World After World War - II (1945 - 2000)

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the financial Imperialism phase of the colonial economy in modern India.
- b) Evaluate the process of Commercialization of Agriculture with its consequences.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Examine the causes and consequences of coming of Railways in India.
- b) Review the internal and foreign trade of colonial India.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Evaluate the role of USSR in the Cold War.
- b) Examine the consequences of India's initiative in the Non-Aligned Movement an India.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss the role of USA in Kuwait-Iraq War and its consequences.
- b) Account for the disintegration of USSR and its consequences on the world.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 100 words (any four)

[20]

- a) Mahalwari System
- b) Mining Industry
- c) AITUC
- d) Palestine Issue
- e) Reunification of Germany
- f) BRIC

Total No. of Questions : 5]

P3084

[5205] - Ext. - 23

M.A. (Part - II) (Semester III and IV)

(For External)

HISTORY

Core Paper No. 9 : Economic History of Modern India

Core Paper No. 12 : World After World War - II (1945 - 2000)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) प्रश्नासमोरील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) आधुनिक भारताच्या वसाहतिक अर्थव्यवस्थेतील वित्तीय साम्राज्यवादाच्या स्थितीची चर्चा करा.
ब) शेतीच्या व्यापारीकरणाच्या प्रक्रीयेचे मूल्यमापन करून तिचे परिणाम सांगा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) भारतातील रेल्वेच्या आगमनाची कारणे आणि परिणाम यांचे परीक्षण करा.
ब) वसाहतकालीन भारतीय अंतर्गत आणि परकीय व्यापाराचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) शीतयुद्धातील रशियाच्या भूमिकेचे मूल्यमापन करा.
ब) अलिप्त राष्ट्र चळवळीतील भारताच्या पुढाकाराचे भारतावरील परिणामांचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) कुवेत-इराक युद्धातील अमेरिकेच्या भूमिकेची चर्चा करून तिचे परिणाम लिहा.
ब) सोविएत रशियाचे विघटन आणि त्याचा जगावरील परिणाम यांचा वृत्तांत द्या.

प्रश्न 5) प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) महालवारी पध्दती
- ब) खाण उद्योग
- क) AITUC आयटक
- ड) पॅलेस्ताईनचा प्रश्न
- इ) जर्मनीचे पुनर्एकीकरण
- फ) BRIC

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3085

[Total No. of Pages : 4

[5205]Ext. - 24

M.A. (Part - II) (Semester III and IV) (For External)

HISTORY (Optional Paper 13 & 19)

Optional Paper No. 13 : Maharashtra in the 19th Century

Optional Paper No. 19 : Maharashtra in the 20th Century

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss ideological impact of the West on 19th Century Maharashtra.
- b) Examine ideological impact of the West on the teachings of Satya Shodhak Samaj.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Account for rise and growth of middle class, and its caste-class consciousness in Maharashtra.
- b) Assess the nature of Nationalism in the 19th Century Maharashtra.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Evaluate the achievements of Dalit Movement in the 20th Century Maharashtra.
- b) Examine the rise and growth of the Co-operative Movement in the 20th Century Maharashtra.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review the growth of Workers Movements in the 20th Century Maharashtra.
- b) Account for Hyderabad Mukti Sangram.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 100 words. (any four)

[20]

- a) Mount Stuart Elphinston
- b) Deccan Riots
- c) Commercialization of Agriculture
- d) Cotton Industry
- e) Nagpur Pact
- f) Hindu Code Bill

Total No. of Questions : 5]

P3085

[5205]Ext. - 24

M.A. (Part - II) (Semester III and IV) (For External)

HISTORY (Optional Paper 13 & 19)

Optional Paper No. 13 : Maharashtra in the 19th Century

Optional Paper No. 19 : Maharashtra in the 20th Century

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]

- अ) 19 व्या शतकातील महाराष्ट्रावर असलेल्या पश्चिमेच्या वैचारीक प्रभावाची चर्चा करा.
ब) सत्यशोधक समाजाच्या शिकवणुकीवर असलेल्या पश्चिमेच्या वैचारीक प्रभावाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]

- अ) महाराष्ट्रातील मध्यमवर्गाचा उदय आणि विकास आणि त्याच्या जातवर्गीय जाणीवांचा वृत्तांत लिहा.
ब) 19 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील राष्ट्रवादाच्या स्वरूपाचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]

- अ) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील दलित चळवळीच्या कामगिरीचे मूल्यमापन करा.
ब) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील सहकार चळवळीच्या उदय आणि विकासाचे परीक्षण करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]

- अ) 20 व्या शतकातील महाराष्ट्रातील कामगार चळवळीच्या विकासाचा आढावा घ्या.
ब) हैद्राबाद मुक्ती संग्रामाचा वृत्तांत द्या.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) माऊंट स्टुअर्ट एल्फिस्टन
- ब) दख्खनचे दंगे
- क) शेतीचे व्यापारीकरण
- ड) कापड उद्योग
- इ) नागपूर करार
- फ) हिंदू कोड बिल

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3086

[Total No. of Pages : 4

[5205]Ext. - 25
M.A. (Part - II) (For External)
HISTORY
British Administrative Policies in India (1765 to 1892)
and
Socio - Religious Reform Movements in South India
(2013 Pattern) (Optional Paper 14 and 20)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review the emergence of Judiciary during British Period.
- b) Explain the Ryotwari system and write its merits and demerits.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) State the provisions of the 1892 Act and write its merits and demerits.
- b) Give an account of Famin policy during British period.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Give an account in brief of religious reform movement in 19th century India.
- b) Evaluate the contribution of E.V. Ramaswamy Naicker (Periyar) as a Social Reformer.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the contribution of Alluri Sitaramajulu in the socio-religious reform movement of Andhra Pradesh.
- b) What is social legislation and explain the importance of social legislation in Mysore.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Cornwallis code
- b) The Mahalwari system
- c) Queen's Proclamation (1858)
- d) Sri Narayana movement
- e) Justice Party
- f) Annadurai

Total No. of Questions : 5]

P3086

[5205]Ext. - 25

M.A. (Part - II) (For External)

HISTORY

British Administrative Policies in India (1765 to 1892)

and

Socio - Religious Reform Movements in South India

(2013 Pattern) (Optional Paper 14 and 20)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) ब्रिटिश काळातील न्याय व्यवस्थेच्या उदयाचा आढावा घ्या.
ब) रयतवारी पध्दती स्पष्ट करा, आणि तिचे गुण व दोष लिहा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) सन 1892 च्या कायद्यातील तरतुदी सांगा, आणि त्यातील गुण व दोष लिहा.
ब) ब्रिटिश काळातील दुष्काळ विषयक धोरणाचा वृत्तांत द्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) भारतामधील एकोणिसाव्या शतकातील धार्मिक सुधारणा चळवळीचा थोडक्यात वृत्तांत द्या.
ब) समाज सुधारक म्हणून ई. व्ही. रामास्वामी नायकर (पेरियार) यांच्या योगदानाचे मुल्यमापन करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) आंध्रप्रदेशातील सामाजिक - धार्मिक सुधारणा चळवळीतील अल्लुरी सीतारामराजलु यांचे योगदान स्पष्ट करा.
ब) 'सामाजिक विधिनियम' म्हणजे काय? आणि म्हैसूर मधील सामाजिक विधिनियमाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा प्रत्येकी 100 शब्दात लिहा.

[20]

- अ) कॉर्नवॉलिस संहिता
- ब) महालवारी पध्दती
- क) राणीचा जाहीरनामा (1858)
- ड) श्री नारायण चळवळ
- इ) जस्टिस पार्टी
- फ) आण्णादुराई

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3087

[Total No. of Pages : 4

[5205]Ext. - 26

M.A. (Part - II) (For External)

HISTORY

Optional Paper No 15 : Gender and Indian History

Optional Paper No 21 : Urban History

(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss Uma Chakravarti's views about Brahmnical Patriarchy.
- b) Examine Liberal Approach of Feminism.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the impact of Caste System on Gener inequalities in India.
- b) Discuss views about women as described in the Manusmriti.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Review the theoretical frameworks of Urban studies.
- b) Discuss the salient features of Administrative and Military cities in India.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Account for the changing patterns of urbanisation in India.
- b) Discuss various planned spaces in Modern India.

P.T.O.

Q5) Write short notes in 100 words each. (any four)

[20]

- a) Kumkum Roy
- b) Dalit Women
- c) Tarabai Shinde
- d) Political Cities
- e) Regional Differences in Urbanisation
- f) Urban Society

Total No. of Questions : 5]

P3087

[5205]Ext. - 26

M.A. (Part - II) (For External)

HISTORY

Optional Paper No 15 : Gender and Indian History

Optional Paper No 21 : Urban History

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) ब्राह्मणी पितृसत्ताकते संबंधी उमा चक्रवर्तीच्या दृष्टीकोनाची चर्चा करा.
ब) स्त्रीवादा संबंधीच्या उदारमतवादी दृष्टीकोनाचे परीक्षण करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) भारतातील लिंगभावी विषमतेवर जाती व्यवस्थेचा असणारा प्रभाव स्पष्ट करा.
ब) मनुस्मृती मध्ये वर्णिलेल्या स्त्री विषयक दृष्टिकोनाची चर्चा करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) नागरीकरणाच्या अभ्यासाच्या सैध्दांतिक चौकटीचा आढावा घ्या.
ब) भारतातील प्रशासकीय आणि लष्करी शहरांच्या ठळक वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) भारतातील नागरीकरणाच्या बदलत्या पध्दतींचा वृत्तांत लिहा.
ब) आधुनिक भारतातील निरनिराळ्या नियोजनबद्ध ठिकाणांची चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चारवर 100 शब्दात टिप लिहा.

[20]

- अ) कुमकुम राँय
- ब) दलित स्त्री
- क) ताराबाई शिंदे
- ड) राजकीय शहरे
- इ) नागरीकीकरणातील प्रादेशिक फरक
- फ) नागरी समाज

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3088

[Total No. of Pages : 4

[5205] - Ext. - 27
M.A. (Part - II) (Semester - III & IV)
HISTORY (For External)
East Asia : China, (1900 - 2000)
and
East Asia : Japan (1853 - 2000)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) State the causes and effect of 1911 revolution in china.
- b) Describe the role of chiang kai - sheik in chinese politics.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the foregin policy of china with India after 1949.
- b) Take a review of the progress of science and Technology in china from 1980 to 2000.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the nature of Feudalism in Japan.
- b) State the importance of Meiji Restoration in the progress of Japan.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words each. **[20]**

- a) Asses the role of Japan in the second world War.
- b) Describe the relation between Russo - Japan after 1952.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words.

[20]

- a) Open door policy
- b) Dr. Sun Yat - sen's principle
- c) Nuclear policy of china
- d) Sino - Japanese War 1894 - 95
- e) General Tojo
- f) Pearl Harbour

Total No. of Questions : 5]

P3088

[5205] - Ext. - 27

M.A. (Part - II) (Semester - III & IV)

HISTORY (For External)

East Asia : China, (1900 - 2000)

and

East Asia : Japan (1853 - 2000)

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) मुळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका प्रमाण मानावी.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) चीनमधील 1911 च्या क्रांतीची कारणे व परिणाम सांगा.
ब) चीनच्या राजकारणामधील चिआंग कै शेक यांची भूमिका विशद करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) 1949 नंतरचे चीनचे भारताबरोबर असलेले परराष्ट्रीय संबंध स्पष्ट करा.
ब) 1980 - 2000 या काळातील विज्ञान आणि तंत्रज्ञानातील चीनच्या प्रगतीचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) जपानमधील सरंजामशाहीचे स्वरूप स्पष्ट करा.
ब) जपानच्या प्रगतीमधील मेईजी पुर्नस्थापनेचे महत्व सांगा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]
अ) दुसऱ्या जागतिक महायुद्धातील जपानच्या भूमिकेचे मुल्यमापन करा.
ब) 1952 नंतरचे रशिया जपान संबंध विशद करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा प्रत्येकी 100 शब्दांत लिहा.

[20]

- अ) मुक्त द्वार धोरण
- ब) डॉ. सन यत सेन यांची तत्वे
- क) चीनचे अण्वस्त्र धोरण
- ड) चीन-जपान युद्ध 1894 - 95
- इ) जनरल तोजो
- फ) पर्ल हार्बर

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3089

[Total No. of Pages : 4

[5205] - Ext. - 28

M.A. (Part - II)

(For External)

HISTORY

Optional Paper No 17 : Archival Studies

**Optional Paper No 23 : History of Environment and Ecology
(2013 Pattern)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the types of Archival collections.
- b) Explain the origin and development of Archives in India.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) How did Physical forms of Archives usefull for Research?
- b) Explain the Importance of Museum & Library.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) State the relevance of Environmental-Ecological History.
- b) Discuss the relation between Environment and Social Formation.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Discuss about the colonial Intervention in Plantation Economy and forest spaces.
- b) Discuss the conflict between development & Environment in Post Independence India.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any four of the following in 100 words each. **[20]**

- a) Art Galleries
- b) Stone inscriptions
- c) Industrial Archives
- d) Linguistic Zones
- e) Pastoralism in early History
- f) Hill Station

Total No. of Questions : 5]

P3089

[5205] - Ext. - 28

M.A. (Part - II)

(For External)

HISTORY

Optional Paper No 17 : Archival Studies

Optional Paper No 23 : History of Environment and Ecology

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

-
-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) पुराभिलेख संग्रहाचे प्रकार स्पष्ट करा.
ब) भारतातील पुराभिलेखागारांचा उदय आणि विकास स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) पुराभिलेखाचे भौतिक प्रकार संशोधनासाठी कसे उपयुक्त आहेत ते लिहा.
ब) वस्तूसंग्रहालय आणि ग्रंथालय यांचे महत्व स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) पर्यावरणीय-परीसरीय इतिहासाचा संबंध सांगा.
ब) पर्यावरण आणि सामाजिक घडण यांच्यातील सहसंबंधाची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) मळ्यांची अर्थव्यवस्था आणि जंगलांच्या संदर्भात वसाहतिक हस्तक्षेपाची चर्चा करा.
ब) स्वातंत्र्योत्तर भारतातील विकास आणि पर्यावरण यांच्यातील संघर्षावर चर्चा करा.

प्रश्न 5) खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपांची उत्तरे 100 शब्दात लिहा.

[20]

- अ) कला दालने
- ब) शीला लेख
- क) औद्योगिक पुराभिलेखागारे
- ड) भाषिक विभाग
- इ) आदिम इतिहासातील भटकी अवस्था
- फ) थंड हवेची ठिकाणे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3090

[Total No. of Pages : 4

[5205]Ext. - 29

M.A. (Part - II) (Semester III and IV)

HISTORY (For External)

Optional Paper No. 18 : Maritime History of India
(800 AD to 1800 AD)

Optional Paper No. 24 : Business History of India (1858 - 1991)
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 100

Instructions to the candidates :

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *Figures to the right indicate full marks.*

Q1) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Write about the contribution of different Scholar in Maritime History.
- b) Explain the nature of Indias early Maritime Connection with Rome.

Q2) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Give an account of cholas connection with Srivijaya and China.
- b) Take a review the trade and trade routes between west coast of India and Persian Gulf.

Q3) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Explain the role of Banking Houses in the development of Indian Industry.
- b) Discuss the role of Birla in the development of Indian Industries.

Q4) Answer any one of the following questions in 500 words. **[20]**

- a) Take a review the development of Private Sector in India.
- b) Discuss the development of Electronics Industry in India.

P.T.O.

Q5) Write short notes (any four)

[20]

- a) Importance of Maps
- b) Importance of Portolans
- c) Cholas Kalinga Campaign (1081 - 1083)
- d) Agency House
- e) Mixed Economy
- f) Kirloskar

Total No. of Questions : 5]

P3090

[5205]Ext. - 29

M.A. (Part - II) (Semester III and IV)

HISTORY (For External)

Optional Paper No. 18 : Maritime History of India
(800 AD to 1800 AD)

Optional Paper No. 24 : Business History of India (1858 - 1991)
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवतात.

-
- प्रश्न 1) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) सामुद्रीक इतिहास लेखनामध्ये निरनिराळ्या विद्वानांचे योगदान लिहा.
ब) भारत व रोम यांच्यातील प्रारंभिक सामुद्रीक व्यापाराचे स्वरूप स्पष्ट करा.
- प्रश्न 2) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) चोलांची श्रीविजय आणि चीन सोबत असलेल्या संबंधाची माहिती द्या.
ब) पश्चिम किनाऱ्यावरील भारत आणि पर्शियन आखात यांच्यातील व्यापार आणि व्यापारी मार्गाचा आढावा घ्या.
- प्रश्न 3) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) भारतीय उद्योगांच्या विकासात बँकाची भूमिका विशद करा.
ब) भारतीय औद्योगिक विकासात बिर्लांचे योगदान याची चर्चा करा.
- प्रश्न 4) खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [20]
अ) भारतातील खाजगी क्षेत्राच्या विकासाचा आढावा घ्या.
ब) भारतातील इलेक्ट्रीक उद्योगाच्या विकासाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

[20]

- अ) नकाशाचे महत्व
- ब) बंदराचे महत्व
- क) चोलांची कलिंग मोहीम (1081 - 1083)
- ड) सेवा पुरविणाऱ्या संस्था
- इ) मिश्र अर्थव्यवस्था
- फ) किलोस्कर

